

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyň: **a) B. S.**, **b) nezl. M. J.**, obě zast. JUDr. Ing. Jiřím Klavíkem, advokátem se sídlem v Chrudimi, Havlíčkova 99, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 29. 6. 2004, č. j. 53 Az 4/2004 – 44,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti**.**

III. Soudem ustanovenému advokátovi JUDr. Ing. Jiřímu Klavíkovi **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 3500 Kč, která mu bude uhrazena do 30 dnů od právní moci rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Rozsudkem ze dne 29. 6. 2004, č. j. 53 Az 4/2004 - 44, zamítl Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, žalobu žalobkyň proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 10. 2003, č. j.OAM-4892/VL-11-17-BZ-2003. Tímto rozhodnutím byla žádost o udělení azylu žalobkyň zamítnuta jako zjevně nedůvodná ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podaly žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) včas kasační stížnost.

Stěžovatelky v kasační stížnosti uplatňují důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelky namítají, že byl zcela opomenut účel zákona, podle kterého se azyl cizinci udělí, bude-li zjištěna skutečnost dle § 12 písm. a) nebo b) zákona o azylu. V případě stěžovatelek byl dán důvod dle písm. b) cit. ustanovení, neboť stěžovatelky mají odůvodněný strach z pronásledování z důvodu své rasy – romského původu. Právě z tohoto důvodu patří do sociální skupiny, která nemá možnost na východním Slovensku bydlení, zaměstnání apod. Stěžovatelky sice v žádosti o udělení azylu uvedly důvod ekonomický – problémy s bydlením, ve skutečnosti však důvodem podání žádosti byl jejich romský původ. K tvrzení správního orgánu, že Slovenská republika je bezpečnou zemí původu, stěžovatelky uvádí, že pokud by tak tomu mělo být, nemohly by v takové míře vzniknout sociální bouře, jaké byly nedávno na východním Slovensku. Z uvedených důvodů neměla být žádost jako zjevně nedůvodná zamítnuta. Stěžovatelky navrhují, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Současně požadují přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný v písemném vyjádření popřel oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy; v dalším odkázal na správní spis. Stěžovatelkami uváděné důvody považuje pouze za účelové, když poukazují na situaci na Slovensku z roku 2004, ač samy o azyl požádaly v roce 2003. Stěžovatelky se mohly přestěhovat do jiné části Slovenska, cítily-li se na východním Slovensku ohroženy. Navrhuje kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ust. § 109 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelek žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 29. 9. 2003, kdy paní S. B. podala jménem svým a jménem svého nezletilého dítěte žádost o azyl, ve které uvedla, že má slovenskou státní příslušnost, nikdy nebyla členkou žádné politické strany. V průběhu pohovoru dne 6. 10. 2003 upřesnila, že se

hlásí k romské menšině. Po ukončení základní školy nepokračovala v žádném dalším studiu a byla vedena v evidenci úřadu práce. Pracovala pouze krátkodobě u M. z. v K., jiné zaměstnání neměla. Svou vlast opustila pro problémy s bydlením. Společně se svým přítelem pobývali u její babičky, ta je však vystěhovala. Uvedla, že tyto skutečnosti, tj. ekonomické důvody a problémy s bydlením byly jediným důvodem odchodu z vlasti. Za bezprostřední příčinu odchodu ze Slovenska uvedla fakt, že se dozvěděla o možnosti požádat o udělení azylu v České republice.

Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 13. 10. 2003 rozhodnutí, kterým žádost stěžovatelek o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou v souladu s ustanovením § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, neboť shledal, že Slovenská republika splňuje znaky bezpečné třetí země ve smyslu zákona o azylu.

Stěžovatelky rozhodnutí žalovaného napadly žalobou. V této vytkly žalovanému porušení celé řady procesních ustanovení, zároveň uvedly, že jsou přesvědčeny, že splňují podmínky pro udělení azylu dle ustanovení §12 zákona o azylu, resp. minimálně pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona a mají taktéž za to, že pro aplikaci ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu nebyly splněny zákonné podmínky.

Krajský soud žalobu zamítl kasační stížností napadeným rozsudkem. Krajský soud neshledal namítané porušení procesních ustanovení a dospěl k závěru, že skutkový stav byl zjištěn správně, žalovaný v souladu se zákonem zamítl žádost stěžovatelky o udělení azylu s odkazem na ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu jako zjevně nedůvodnou.

Výše uvedený rozsudek napadly stěžovatelky včas kasační stížností.

V kasační stížnosti stěžovatelky uplatňují stižní důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když namítají nesprávné právní posouzení otázky soudem v předcházejícím řízení. Dle jejich mínění jsou naplněny podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť stěžovatelky mají odůvodněný strach z pronásledování z důvodu své rasy - rómského původu.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Tvrzená nezákonnost, spočívající v nesprávném právním posouzení věci soudem v předcházejícím řízení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu (které v souzené věci žalovaný aplikoval) se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Legální definici bezpečné třetí země obsahuje ustanovení § 2 odst. 2 citovaného zákona, podle něhož se takovouto zemí rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní

smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

Naplnění podmínek pro zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné dle ustanovení § 16 zákona o azylu vylučuje posouzení žádosti podle § 12 téhož zákona. Pokud v řízení vyplyne nepochybná skutečnost, taxativně uvedená v § 16 odst.1 písm. e) zákona o azylu, totiž, že žadatel o azyl přichází z bezpečné třetí země, jsou důvody pro udělení azylu, které žadatel uváděl v průběhu řízení, nerozhodné. V daném případě správní orgán rozhodne konečným způsobem ve věci bez toho, aby zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu dle § 12 zákona. Za takové situace, i kdyby správní orgán shledal, že žadatel byl v zemi původu skutečně pronásledován z politických důvodů, nezakládalo by to jeho právo na udělení azylu, jestliže přichází do České republiky z bezpečné třetí země.

V daném případě bylo hodnověrně zjištěno, že stěžovatelky pochází ze Slovenské republiky, kterou je možno považovat pro účely zákona o azylu za bezpečnou třetí zemi.

Jak vyplynulo z informací o hodnocení Slovenska jako bezpečné třetí země, legislativní úprava problematiky azylu v této zemi odpovídá mezinárodním principům ochrany uprchlíků zakotveným v Ženevské úmluvě a Newyorském protokolu, a tyto principy jsou také v praxi dodržovány. Na základě uvedených informací nelze považovat Slovensko za zemi, která by nesplňovala znaky bezpečné země původu. Stěžovatelky ani žádné konkrétní důvody, které by vedly k jinému závěru neuvedly.

Azylové zákonodárství České republiky v kontextu právních úprav azylu v jiných srovnatelných demokratických evropských zemích vnímá právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemích původu; nikoliv však jako právo vybrat si zemi, ve které žadatel o azyl bude chtít toto své právo uplatnit, požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. Slovensko je na základě získaných informací o azylové proceduře v této zemi, jakož i podle zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv na Slovensku za rok 2002 demokratickým státem, v němž jsou dodržována a respektována základní lidská práva a svobody. Občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí Slovenskou republiku z důvodů uvedených v § 12 a násl. azylového zákona; žalovaný ani soud nepochybil, dospěl-li k závěru, že Slovensko splňuje znaky bezpečné země původu ve smyslu zákona o azylu. Z tohoto pohledu argumentace stěžovatelek nemá oporu v zákoně ani realitě.

Žalovaný ani krajský soud nikterak nepochybili, když shledali žádost stěžovatelek o udělení azylu zjevně nedůvodnou, přičemž správně aplikovali ust. § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

Pro posouzení zjevné nedůvodnosti žádosti o udělení azylu je přitom rozhodující skutkový stav v okamžiku vydání rozhodnutí správního rozhodnutí. V důsledku této skutečnosti nemohl Nejvyšší správní soud přihlédnout k tvrzení stěžovatelek, že důvodem pronásledování v jejich zemi je rómský původ, neboť toto tvrzení neuvedly stěžovatelky v průběhu celého správního řízení a naopak je poprvé použily až v kasační stížnosti. Ke skutečnostem, které stěžovatelky uplatnily až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud podle ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Námitku uplatněnou stěžovatelkami v tomto ohledu neshledal Nejvyšší správní soud opodstatněnou, když její konstatování zůstalo pouze v obecné rovině. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí žalovaného je dostatečně srozumitelným a přesvědčivým způsobem odůvodněno, zcela jasně z něj vyplývá, z jakých skutečností správní orgán vycházel a jakými právními úvahami se při rozhodování řídil. Správní orgán provedl v řízení úplné dokazování, řádně označil důkazní prostředky, z kterých při svém rozhodování vycházel. Důkazní prostředky byly řádně zhodnoceny a provedené dokazování vyústilo v řádně zjištěný skutkový stav.

Nejvyšší správní soud s ohledem na shora uvedené neshledal naplnění stěžovatelkami uplatňovaných důvodu kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatelky, které neměly v tomto soudním řízení úspěch, nemají právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst.1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Soud stěžovatelkám ustanovil pro toto řízení advokáta; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Podle § 12 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb. jde-li o společné úkony při zastupování dvou nebo více osob, náleží advokátovi za každou takto zastupovanou osobu mimosmluvní odměna snížená o 20%. Podle § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 vyhl. č. 177/1996 Sb. činí sazba mimosmluvní odměny za 1 úkon právní služby v této věci 1000 Kč. Zástupci stěžovatelek přísluší mimosmluvní odměna za 2 úkony podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhl. č. 177/1996 Sb., tedy za právní poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a za písemné podání soudu týkající se věci samé (kasační stížnosti). Zástupci stěžovatelek náleží tedy za každou z nich odměna 2000 Kč, avšak za každou z nich snížená o 20%, to je o 400 Kč. Dále mu náleží náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 75 Kč za 1 úkon za každou stěžovatelku podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky, tj. 2x 150 Kč. Celková odměna a náhrada nákladů mu proto přísluší ve výši 3500 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 26. října 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu